

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE
KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, wat betreft voordelen in het kader van fietsleasing
- definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerpbesluit creëert de mogelijkheid voor personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid om op vrijwillige basis een gedeelte of het geheel van hun eindejaarstoelage en/of maximaal elf dagen jaarlijkse vakantie om te zetten in een theoretisch budget. Binnen dit budget kan het personeelslid vervolgens kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Interne Dienstverlening van de Vlaamse overheid, met uitzondering van facility en ICT

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020/430 van 3 december 2020.

De Inspectie van Financiën verleende op 28 november 2020 een gunstig advies.

De minister van Begroting verleende een akkoord op 7 december 2020.

De Vlaamse Regering keurde het ontwerpbesluit principieel goed op 11 december 2020.

De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid en de Federale Overheidsdienst Financiën bezorgden respectievelijk op 11 en 12 oktober 2021 hun opmerkingen op het door de Vlaamse Regering op 11 december 2020 principieel goedgekeurde ontwerpbesluit.

Het ontwerpbesluit werd ingevolge hoger vermelde adviezen aangepast en door de Vlaamse Regering opnieuw principieel goedgekeurd op 17 december 2021.

Het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest heeft protocol nummer 408.1292 afgesloten op 10 augustus 2022.

Op 17 augustus 2022 werd adviesaanvraag (rolnummer 72.091) ingediend bij de Raad van State met het verzoek tot behandeling van deze adviesaanvraag binnen een termijn van dertig kalenderdagen. Die termijn verstreek op 16 september 2022. Gelet op het grote aantal adviesaanvragen dat de eerste vakantiekamer van de afdeling Wetgeving te verwerken kreeg, was het niet mogelijk om advies te geven over dit ontwerp. Bij het verstrijken van de termijn voor het onderzoek van de adviesaanvraag zonder dat de afdeling Wetgeving een advies heeft meegedeeld, wordt de adviesaanvraag met toepassing van artikel 84, §4, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, onttrokken aan de afdeling Wetgeving en van de rol afgevoerd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met dit initiatief komt de Vlaamse overheid tegemoet aan de herhaalde vraag van het werkveld om de fiets verder te promoten als vervoermiddel voor het woon-werkverkeer. Ik wil de DVO laten aansluiten op deze trend. Dit doe ik door voor de personeelsleden, fietsleasing mogelijk te maken via de ruil van het geheel of een gedeelte van de eindejaarstoelage en/of maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen. De Vlaamse Regering gaf op 12 maart 2021 al haar definitieve goedkeuring aan mijn gelijkaardig initiatief voor de lokale besturen.

Deze regeling past eveneens in het voornemen om een modern levensfase bewust HR-beleid te voeren door loon- en arbeidsvoorwaarden, die voordien vastlagen, te flexibiliseren. Het individuele personeelslid komt zelf aan het stuur te zitten. Hierdoor krijgt het personeelslid meer impact op zijn of haar verloningspakket. Om van de Vlaamse overheid een aantrekkelijke werkgever te maken, zie ik hierin ook de opstap om op termijn een volwaardig flexibel beloningsplan aan te bieden.

De mogelijkheid om op vrijwillige basis het geheel of een gedeelte van de eindejaarstoelage om te zetten in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing, mag geen impact hebben op de brutosalarissen van de personeelsleden. Wat de fiscale wetgeving betreft, geldt op grond van artikel 38, §1, 14°, b), van de gecoördineerde wet op de inkomstenbelasting van 1992 volgende vrijstelling: het voordeel dat voortvloeit uit de terbeschikkingstelling van een fiets en toebehoren, met inbegrip van de onderhoudskosten, die daadwerkelijk wordt gebruikt voor de verplaatsingen tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling (zie circulaire 242.612.802 van 19 oktober 2011). Sedert 2017 is er ook een vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen op voorwaarde dat de fiets niet enkel voor privédoeleinden gebruikt wordt.

De keuze om ook maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen aan de IN-zijde mogelijk te maken, vindt zijn oorsprong in de mogelijkheid die sinds 2006 bestaat om de jaarlijkse vakantiedagen die een personeelslid niet voor het einde van het kalenderjaar kon opnemen, tot maximaal 11 dagen naar het volgende jaar over te dragen. De opname van deze al bestaande vorm van keuzevrijheid in de uitbreiding van de flexibilisering van de arbeidsvoorwaarden is dan ook een logische keuze.

Bij fietsleasing stelt de leasingmaatschappij het gebruik van de fiets gedurende 36 maanden ter beschikking van het personeelslid. De leasingmaatschappij blijft eigenaar van de fiets. Het personeelslid huurt het gebruik van de fiets en kan de fiets achteraf ofwel tegen een restwaarde aankopen ofwel terug inleveren.

In samenwerking met Het Facilitair Bedrijf zochten mijn diensten naar de beste wijze om een geschikte leasingonderneming te contracteren via dewelke we een leasefiets kunnen aanbieden aan de personeelsleden. Die procedure is afgerond en er werd een raamovereenkomst afgesloten met KBC Autolease. Deze leasingmaatschappij biedt een totaalpakket aan met een ruime keuze aan fietsen, verzekering, jaarlijks onderhoud, fietsbijstand en de administratieve afhandeling. Samen met deze externe dienstverlener wordt een fietsleaseplan opgesteld. In een fietsleaseplan tussen werkgever en werknemers worden alle afspraken over de toekenning en het gebruik van de fiets vastgelegd (bijvoorbeeld wie komt in aanmerking, gevolgen van privégebruik van de fiets, wat bij einde contract, modaliteiten van de afrekening, ...).

Ten vroegste vanaf de eerste van de maand volgend op de definitieve goedkeuring van het ontwerpbesluit kunnen de personeelsleden die dat wensen vrijwillig een offerte aanvragen bij een door de leasingmaatschappij erkende fietshandelaar.

De fiscus legt de voorwaarde op dat de bedrijfsfiets regelmatig voor woon-werkverkeer gebruikt moet worden. Er is echter geen minimumtraject bepaald noch een richting gegeven wat regelmatig gebruik is (zowel door de fiscus als door de RSZ). Personeelsleden tekenen een verklaring op eer (bij het ondertekenen van het fietsleaseplan) en worden verwacht zich als een “goede huisvader” te gedragen. De werkgever heeft het recht om na te gaan of de gebruiker de bedrijfsfiets effectief regelmatig gebruikt voor diens woon-werkverplaatsingen.

Fietslease kan gecombineerd worden met een fietsvergoeding. Opgelet, om in aanmerking te komen voor een fietsvergoeding dient een personeelslid wel een minimum traject van 1 km af te leggen in het kader van woon-werkverkeer. Het personeelslid betaalt geen belastingen of sociale zekerheidsbijdragen op het privégebruik van de fiets. Dit betekent dus dat dergelijke contracten kunnen afgesloten worden aan ongeveer 60% van de werkelijke kostprijs. Ook de werkgever is vrijgesteld van werkgeversbijdragen. Zowel de FOD Financiën als de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid beschouwen de loonruil als een toepassing zoals die ook bij heel wat private en publieke organisaties gehanteerd wordt.

Uiterlijk op 20 december van elk jaar geeft het personeelslid te kennen dat het een leasecontract wenst aan te gaan vanaf het volgende jaar. De kennisgeving moet immers gebeuren vooraleer het recht op de eindejaarstoelage (de referteperiode loopt van 1 januari tot en met 30 september) of het recht op jaarlijkse vakantiedagen (de referteperiode loopt van 1 januari tot en met 31 december) opent. In afwijking van bovenstaande werd voor het eerste werkingsjaar van de fietsleasing binnen de DVO (aanvankelijk voorzien 2022) op het moment van principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering (17 december 2021) voorzien in de mogelijkheid om ook in de loop van de referteperiode die geldt voor de opbouw van eindejaarstoelage, het resterend gedeelte aan eindejaarstoelage (waarop nog geen rechten zijn ontstaan) aan te wenden om budget te creëren voor fietslease. Aangezien deze mogelijkheid, die enkel en alleen betrekking heeft op de referteperiode die loopt van 1 januari tot en met 30 september 2022, door het verloop van de tijd zonder voorwerp is geworden, wordt dit uit het ontwerpbesluit dat thans voor definitieve goedkeuring wordt voorgelegd, weggelaten.

Het leasebedrijf factureert maandelijks aan de werkgever, die als het ware prefinanciert om daarna af te rekenen op het budget dat gecreëerd wordt door de omzetting van de bruto eindejaarstoelage en/of op het budget dat gecreëerd wordt door het niet opnemen van maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen van elk deelnemend personeelslid. Indien dit via een of ander

loopbaanevent (bv. uitdiensttreding) niet meer kan, verloopt de afrekening via eigen middelen van het personeelslid.

De wilsautonomie van het personeelslid staat hierbij centraal. Dat betekent dat het personeelslid de volledige vrijheid heeft of het al dan niet gebruik maakt van de geboden keuzemogelijkheid. Het personeelslid kan niet gedwongen worden tot het inzetten van een gedeelte of het geheel van de eindejaarstoelage en/of jaarlijkse vakantiedagen.

De invoering van deze regeling ter bevordering van voordelen in het kader van fietsleasing zal gepaard gaan met een uitgebreide informatiecampagne (zie verder onder punt 3.D) zodat de werknemers een weloverwogen keuze kunnen maken die rekening houdt met alles aspecten van het verhaal.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1: Om de eindejaarstoelage voor de budgetcreatie te kunnen aanwenden, voorziet dit artikel dat deze looncomponent niet enkel in contanten kan worden uitbetaald, maar ook geheel of gedeeltelijk omzetbaar is in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing (zie artikel 2).

Het personeelslid maakt deze keuze vrijwillig, uitdrukkelijk (d.w.z. dat uitbetaling van de eindejaarstoelage de 'default' keuze blijft) en vóórdat het personeelslid gedurende de referteperiode (januari tot en met september van elk jaar) het recht op de eindejaarstoelage begint op te bouwen.

Het personeelslid dat er aldus voor kiest om de eindejaarstoelage volledig of gedeeltelijk om te zetten in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing, doet voor de periode waarop de fietsleasing betrekking heeft, definitief afstand van het recht op de gehele of gedeeltelijke eindejaarstoelage. Op die manier verliest de in het kader van fietsleasing geflexibiliseerde (geheel of gedeeltelijke) eindejaarstoelage de fiscale kwalificatie als een tegen het exceptioneel tarief belastbare bezoldiging van werknemers, waardoor het personeelslid m.a.w. niet zal belast worden op (het deel van) de eindejaarstoelage die/dat aldus werd afgestaan (bestaat immers niet meer). De ter beschikking gestelde bedrijfsfiets geeft evenmin aanleiding tot het belasten van een voordeel van alle aard bij het personeelslid wanneer de bedrijfsfiets daadwerkelijk wordt gebruikt voor de verplaatsing tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling.

Wanneer het personeelslid slechts een gedeelte van de eindejaarstoelage omzet of wanneer de uiteindelijke leaseprijs lager uitvalt dan de geheel of gedeeltelijk ingeruilde eindejaarstoelage, wordt het saldo vereffend door middel van betaling van een toelage (met volledige inhouding van RSZ en toepassing van het exceptioneel tarief van bedrijfsvoorheffing). Die vereffening vindt jaarlijks plaats. Er kunnen geen middelen opgespaard worden naar een volgend jaar.

Artikel 2: Dit artikel bepaalt dat het personeelslid, eens de keuze gemaakt om de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) en/of jaarlijkse vakantiedagen (volledige of halve dagen) om te zetten in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing (zie artikel 1 en artikel 3):

- gedurende de referteperiode (januari tot en met september voor wat betreft de eindejaarstoelage / januari tot en met december voor wat betreft de jaarlijkse vakantiedagen) budget¹ opbouwt ter financiering van de gekozen voordelen;

¹ Het budget dat hiermee ten behoeve van het personeelslid gecreëerd wordt, bedraagt:

- met voormelde keuze meteen ook verklaart deze voordelen te zullen aanwenden volgens de voorwaarden bepaald in het fietsbeleid.

Het buitenlandpersoneel en personeelsleden die niet onder de Belgische sociale zekerheid vallen, worden uitgesloten van deze voordelen.

Het topkader heeft recht op een jaarlijks mobiliteitskrediet in toepassing van artikel V 12bis van het VPS en kan dit niet cumuleren met voordelen in het kader van fietsleasing.

Artikel 3: Het personeelslid kan ervoor kiezen om niet enkel de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) maar ook (bovenwettelijke) jaarlijkse vakantiedagen (volledige of halve) om te zetten in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing (zie artikel 2).

De jaarlijkse vakantiedagen die aldus worden omgezet, moeten in mindering gebracht worden van de vakantiedagen die men jaarlijks maximaal mag opsparen (zie artikel X 9, §1, vierde en vijfde lid).

Concreet: indien een personeelslid ervoor kiest de omzetting van de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) aan te vullen met nog 3 jaarlijkse vakantiedagen om zo voldoende budget te creëren voor gewenste leasefiets, dan kan het personeelslid dat jaar maximaal nog 8 dagen (= 11d - 3d) – of 2 dagen (= 5d - 3d) in het geval het personeelslid dat jaar onbetaald verlof heeft opgenomen – overdragen.

Ook hier geldt dat het personeelslid dat er aldus voor kiest om x aantal jaarlijkse vakantiedagen om te zetten in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing, voor de periode waarop de fietsleasing betrekking heeft, definitief afstand doet van het recht op de ingeruilde vakantiedagen. Het saldo van de bruto waarde van de omgezette maar niet (volledig) opgebruikte vakantiedagen wordt vereffend door middel van betaling van een toelage (met volledige inhouding van RSZ en toepassing van het exceptioneel tarief van bedrijfsvoorheffing). Die vereffening vindt jaarlijks plaats. Er kunnen geen middelen opgespaard worden naar een volgend jaar.

Artikel 4: Doordat men geen looncomponenten kan flexibiliseren/omzetten die al verworven zijn, moet de keuze om de eindejaarstoelage om te zetten in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing, in de regel gemaakt worden vóór aanvang van de referteperiode, die loopt van januari tot en met september (zie artikel 1). Hetzelfde geldt voor het recht op jaarlijks verlof (zie artikel 3), dat opgebouwd wordt in de loop van het jaar (referteperiode = het lopend jaar).

-
- bij omruiling (geheel of gedeeltelijk) van de eindejaarstoelage: het overeenstemmend (deel van het) toelagebedrag;
 - bij omruiling van vakantiedagen: per omgeruilde vakantiedag in de regel de jaarbasis à 100% (in de maand november van het jaar voorafgaand aan het vakantiejaar) + gebeurlijke haard- of standplaatstoelage (geïndexeerd en op basis van een voltijdse tewerkstelling), gedeeld door 260 (=13 weken per kwartaal * 5 werkdagen * 4 kwartalen)

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1. Op het brutobedrag van de eindejaarstoelage zijn socialezekerheidsbijdragen verschuldigd, zowel werknemers- als werkgeversbijdragen.

Voor contractuele personeelsleden zijn de socialezekerheidsbijdragen verschuldigd op het volledig bedrag van de eindejaarstoelage. De werkgeversbijdrage voor contractuele personeelsleden bedraagt 30,62% (inclusief loonmatigingsbijdrage – 7,00% - en bijdrage Fonds Sluiting Ondernemingen – 0,10%).

Voor ambtenaren zijn er slechts beperkte socialezekerheidsbijdragen verschuldigd. De werkgeversbijdrage voor ambtenaren bedraagt 11,14% (inclusief loonmatigingsbijdrage van 5,89%).

De basis voor de berekening van de socialezekerheidsbijdragen is voor ambtenaren beperkt tot een bepaald percentage van het bruto maandsalaris. Dit percentage verschilt per niveau/rang. Deze percentages zijn opgenomen in de toelichting bij artikel VII 20 van het Vlaams personeelsstatuut.

Aangezien zowel de FOD Financiën als de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid aanvaarden dat op deze loonruil geen belastingen en socialezekerheidsbijdragen moeten betaald worden, zal er een besparing zijn voor de entiteiten die onder het toepassingsgebied van het Vlaams personeelsstatuut vallen. De hoegrootte van deze besparing zal afhankelijk zijn van twee aspecten:

- het aantal personeelsleden dat voor deze loonruil zal kiezen;
- of de keuze gemaakt wordt door meer contractuelen of meer statutairen.

Bij contractuelen is de besparing groter omdat op het volledige bedrag van de eindejaarstoelage socialezekerheidsbijdragen zijn verschuldigd.

A.2. Het omzetten van vakantiedagen in een theoretisch budget waarbinnen het personeelslid vervolgens kan kiezen voor voordelen in het kader van fietsleasing, genereert een 'financiële' kost voor de entiteiten die onder het toepassingsgebied van het Vlaams personeelsstatuut vallen, omdat zij de aldus gekozen voordelen moeten financieren. De personeelsleden ontvangen immers een vast jaarloon ongeacht of men in dat jaar veel of weinig vakantiedagen heeft opgenomen. Daartegenover staat een 'economische' winst voor de entiteiten doordat voor elke omgeruilde vakantiedag een dag extra prestaties wordt geleverd.

A.3. Voor de administratieve opvolging wordt gerekend op een jaarlijkse kost van 50.000 euro op de loonkredieten van AgO (loonkost 1 contractueel VTE rang B1). Die kost wordt gedragen binnen de bestaande kredieten.

A.4. Voor de financiering van het leasingcontract kunnen slechts in uiterst ondergeschikte orde, wanneer het budget gecreëerd door omzetting van de eindejaarstoelage en/of vakantiedagen niet volstaat of niet meer kan aangewend worden (bv. bij een uitdiensttreding), de eigen middelen van het personeelslid aangesproken worden. Het ontwerp fietsleaseplan (dat het personeelslid dat een bedrijfsfiets wenst te leasen vooraf dient te onderschrijven) voorziet dat in dat geval het tekort zal ingehouden worden op het nettoloon.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend ontwerpbesluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

D. VERDER TRAJECT

D.1. Finaliseren fietsleaseplan: bespreking met vakorganisaties en goedkeuring door de minister, bevoegd voor de Bestuurszaken

D.2. Informeren personeelsleden zodat ze een weloverwogen keuze kunnen maken of ze al dan niet het geheel of een gedeelte van de eindejaarstoelage en/of maximaal 11 vakantiedagen willen omzetten naar een theoretisch budget om in de loop van het jaar 2023 een bedrijfsfiets te leasen: informatiecampagne via infosessies, webpagina, rekentool, veelgestelde vragen, e.d.m.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut, wat betreft voordelen in het kader van fietsleasing;

2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten met de uitvoering van het voormelde besluit van de Vlaamse Regering en in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

Bijlagen:

- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut, wat betreft voordelen in het kader van fietsleasing;
- advies van de Inspectie van Financiën;
- begrotingsakkoord;
- protocol Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest;
- brief Raad van State (geen advies/afvoering van de rol).